

अध्यायः : Chapter-2

- मांघातीवाच - कथं तदमव^{६१} सौत्रं^{६२} स्यात् श्रीमालसंज्ञया ।
 कथं तत्र गता लक्ष्मीदेवी तुष्टा वरं ददा ॥ १
- कथं तत्रोपस्तेपे^{६३} गोतमां^{६४} मुनि-संज्ञम्^{६५} : ।
 हतदाचक्षु सर्वं मे प्रसन्ना^{६६}ऽसि यदि द्विज ॥ २
- वसिष्ठ उवाच - शृणुष्वावहितो राजन् शुचिस्तद्गतमानस । १
 धर्मं श्रीतीर्थं माहात्म्यं नृणां^{६७} कीर्तिं विवर्धयन् ॥
 यथा हि गोतमः पूर्वं चक्रे तत्राश्रमं नृणाम्^{६८} ॥ ३
- पुरा स गोतमः शिष्यैः सह वेदविशारदः^{६९} ।
 बाजगामाश्रमं धीमान् जाव्वालिरालयं^{७०} पिल ॥ ४
- स तेन विधिना सम्यक् सत्कृतः सुकृतं विजिणा ।
 प्रवालैः स्वणीदानैश्च रत्नेरुज्जावहेरपि ॥ ५
- सप्त-रात्रमथोषित्वा कथयन् विविधाः कथाः^{७१} ।
 जगाम ह्रिन्वत्पार्श्वं बहुमूलफलोदकम्^{७२} ॥ ६
- भृगुर्गुणं समासाद्य चचार सुमहत्तपः ।
 भृगुप्रह्वणौ रभ्ये नानामूलफलोदके ॥ ७

६१-(१) ई तदमवधाव, ६२- ई बी ६२ म, ६३- ह बी दिविजुः, ६४- ह बी श्रीकार्तिवर्द्धन, ६४(१) ई- यथाचगोतमः, ६५ ई बी - त्र, ६५- ह (१) सहदेव विशारदः, ६६ ह बी- जावालै ए- जैवलै, ६६(१) ई- प्रवरे ए प्रावारेः
 ६६-(१) ह बी- व, ६७- बी- के

(८)

हंसकारुण्डवाकीर्णो चक्रवाकोपशोभिते ॥ ८

^{१ ए}उल्लसत्पुष्पगन्धाढ्ये, कदली खंडमंडिते ।

^(६८)तत्राशोक्तरोमूलमासाय मुनिसत्तमः ॥ ९

अशोको हं भवामीति शुचिः स्नात्वा समाहितः ।

^{(६८) (१)}देवमाराधयामास शूलपाणिं महेश्वरम् ॥ १०

पंचाग्निसाधको ग्रीष्मे जपहोमपरायणः ।

वष्णांष्वाकाशशायी च हेमन्ते सलिलाश्रयः ॥ ११

एवं वर्षशिते साग्रे गते तस्य ^(बी ६१)नरात्म ।

परितुष्टो महादेवो महर्षेर्दर्शनं ययौ ॥ १२

स दृष्ट्वा पुस्तां देवं ^(७०)सूर्यकोटिसमप्रमग्ने ।

त्रिनेत्रं वृषमाहूतं जटामंडनशोभितं ॥

^(७१)तुष्टाव गौतमो राजन्निदं स्तोत्रमुदीरयन् ॥ १३

गौतम उवाच स्तुतिः- नमस्ते जगतांनाथ नमस्ते प्रमथाधिप ॥ १४

^{७२}नमस्ते पार्वतीकांत नमस्ते वृषभध्वज ।

नमोऽष्टमूर्तये तुभ्यं चराचरमयाय च ॥ १५

^{७३}न ते पारविदां देवं ^{(२) ७४}यागिनीद्विव्यक्ताः ।

^{(३) बी (७५) (४) (७६)}यदूपं स्थूलभूतं च सदसहस्रात्मकम् ॥ १६

बी (६८) तत्राशोक्तरोमूल, ई ६८ (१) देवमाराधयामासः

६६ ई बी ६६ मः ए म, ७० ई बी मंडमंडल, ७१-ई बी हंसस्तोत्रमुदीरयते, ई बी ७२ वृषभध्वजा, ७३- ई बी दे, ७४- ई बी नौ, ७५ ई बी यदुपस्थूल, ७६- ई बी सदसत्परात्मकं ।

ए (१) उद्यतपुष्पगन्धाढ्ये

ए (२) यागिनी

ए (३) यदुप

ए (४) स्थूलभूतं च ।

(६)

भूतं भव्यं भविष्यं च तत्सर्वं भुवनोद्भवम् ।
(१) (७८) (७९)
विभूतिस्ते महेशान प्रसीद मदनाङ्घ्रिणः ॥ १७

(८०) ८०(१)
तदादिश वनं शैलं तीर्थं वा तत्रमुत्तमम् ।
(२) (८१)
यत्र स्थिता महादेव करांमि गतः तपः ॥ १८

८१(१) (८२)
क्रियान्शापावधिकालः प्रियाया वर्तते मम ।
प्रसीद देवदेवेश शरणं भव मे भव ॥ १९

देवदेववाचः : साधु गौतम भद्रं ते प्रसन्नः कथायाम्यहम् ।
सदात्पदेयितं स्थानं देवानामपिदुर्लभम् ॥ २०

८२(१) (८३)
यत्र पूर्वमया योगमास्थाय विहितं तपः ।
(३) (८४)
कामिकेन मन्त्रेणैव त्रिपुरस्यकाक्षिणा ॥ २१

८४(१) (८५) ८५(१)
अस्ति सांगंधिकादग्नेहतरस्यां दिशि द्विज ।
वायव्यामब्जदारण्यात् सिद्धांघ्रिसेवितम् ॥ २२

सरस्त्रयं बर्कं नाम सर्वपापप्रणाशनम् ।
वाङ्मनसिद्धिं लोके मुनीनां माकितात्मनाम् ।
यदिच्छसि परां सिद्धिं तत्र त्वं याहि गौतम ॥ २३

७८- ई बी - सदै, ७९- बी - द्विजन्महादि, बी (८०) तत्रां, ८०(१) ई भूतमयत्र
८१-(बी)- सपः, ८१-बी- वषट्, (८१)(१) ई- क्रियान्शापावधिकालां (२) क्रियान्शापावधि
८२(बी)- तपः (८२) (१) ई- आसाय, (८३) ई बी- विहितं परं, ८४-ई-बी कामिकेन नमस्तैरव
नैकैर्त्रिपुर, ८४(१) ई - यंत्रास्ति, ८५- ई बी - घ, ८५(१) ई द्विजः

ए (१) विभूति ए (२) गतश्चि स्तयः
ए (३) मन्त्रे नेष्टां

गौतम उवाच :-

(१) ८५(२) (२)
देवदेव तपस्तप्य तत्राहं त्वन्नुहात् ।
८६
जायान्तु सर्वतीर्थानि सरितश्च सरांसि ॥ २४

(८७)
देवा ब्रह्मादयः शंभो कृणयश्च तपोधनाः ।
बी (८८)
चिरमव्याहता प्रीतिरस्तु साक्षीहित्यया ॥ २५

वसिष्ठ उवाच :-

८८(१) (३) ८८(२)
एवमस्तु मुने तुम्यमित्युक्त्वा सदैव हरः ।
(८९)(४)
गौतमोऽथ मुनिर्भूष तच्छ्रुत्वा विस्मयान्वितः ॥ २६

(५)
तपःफलं समर्थोऽप्युक्त्वा वन्देऽन्ताः ।
ययौ शिष्यगणैः सादं यत्र त्रैयम्कं सरः ॥ २७

इति श्री स्कन्दपुराणे एकाशीति साहस्रमां संहितायां
ब्राह्मण विभागे तृतीय परिच्छेदे श्रीमाल महात्म्ये गौतमवरप्रदानं
नाम द्वितीयोऽध्यायः ((३२))

८५-(२) ई- देवदेव तपस्तत्पात्त्वहं, ८६- ई बी- तु, ८७- ई बी - व
८८- ई बी- कृद्धिवाज्ञयाः, ८८-(१) ई एवस्तु, ८८(२) ई मित्युक्त्वा तदैव हरः
८९- बी ततश्चुत्वा ।

- (१) ए तत्ताये ।
- (२) ए त्वन्नुहात् ।
- (३) ए तान्वा
- (४) ए तच्छ्रुत्वा
- (५) ए चक्ष्य ।
